

bare a registrului dramatic în care este tratat (în special, membrii familiei Blănanu).

Vădit stinjenți în apariții scenice schematice, nediferențiate caracterologic ori șarjate didactice și cam fără umor, actorii se străduiesc, totuși, cu onestitate, să le însuflețească, să le dea căldură și culoare și depășesc chiar, uneori, ariditatea textului; dar nu au cum lupta cu lipsa de autenticitate a întregului. Interpretînd rolul titular — mai generos prin dimensiuni — al profesorului Blănanu (zis și Demnitate), Iancu Goanță dovedește, astfel, o surprinzătoare siguranță scenică în stăpînirea linearității și a rigidității acestui personaj, a „izolării teoretice”, care-l face să fie picat din nori în aranjamentele ce se petrec sub nasul lui, în propria sa casă, cu propria sa familie. Leni Pințea-Homeag, în rolul soției profesorului, construiește un personaj voluntar și tenace, cu nu mai puțină tenacitate proprie. Mihaela Arsenescu reușește, și ea, să fie o prezență agreabilă, în rolul fiicei. Și Radu Negoescu se străduiește să găsească o justificare mai profundă personajului său, Mihai. Dacă nu reușesc pînă la capăt, dacă, pînă la urmă, personajele rămîn, totuși, prea puțin convingătoare, vina nu este a lor. Se mai descurcă, cum pot, Valeriu Dogaru (Stejărel) și Mihai Constantinescu (Iorgulete); dar alți actori de valoare ai teatrului, între care și Constantin Sassu, în Vicele, rămîn handicapați de schematismul textului.

Pe linia strădaniilor de însufletire a textului se înscriu și eforturile regizoarei Valentina Balogh și ale scenografului Vasile Buz, cu unele încercări notabile de dinamizare a acțiunii și de compunere a grupurilor de personaje, fără ca delimitarea lor netă, din finalul spectacolului, să ne apară mai puțin arbitrară.

Față de piesa anterioară, *Femeia fericită*, scrisul dramatic al lui Corneliu Leu nu se află deloc în progres, cu *Profesorul Demnitate*. Acuitatea observației sale sociale nu se sprijină pe o construcție dramatică riguroasă și consecventă, în măsură a face percutantă această observație în planul expresiei teatrale.

Dorința firească a oricărui autor de a-și vedea piesa pe scenă și dorința, la fel de firească, a teatrului, de a se face ecoul actualității, nu trebuie să ne facă să uităm, totuși, de exigențele scenei unui teatru național. Conducerea colectivă a teatrului, care, neîndoiș, ține la un repertoriu valoros și reprezentativ, apt să asigure eficiența educativă a actului său artistic, s-ar cuveni, poate, să reflecteze mai adînc asupra acestor exigențe.

Victor Parhon

TEATRUL „BULANDRA”

UNDEVA, O LUMINĂ

de Doru Moțoc

Data premierei: 11 iunie 1977.

Regia: VALERIU MOISESCU. Scenografia: HELMUT STURMER.

Distribuția: VIRGIL OGĂȘANU (Benedict Preda-Ben); MIHAELA JUVARA (Ursula Seidelman); MIRCEA DIACONU (Sandu Crăcană); ȘTEFAN BĂNICĂ (Gică Rimboacă); ȘTEFAN VELNICIUC (Un bărbat cu „Chevrolet”); GEORGE OANCEA (Necunoscutul); LUMINIȚA GHEORGHIU (Doctorita); VALERIA OGĂȘANU (Silvia); DUMITRU DUMITRU (Neagu).

Vilceanul Doru Moțoc, profesor de limba română, debutează pe scena teatrului (după debutul ca scenarist TV) cu oarecare prudență, într-o formulă dramaturgică nu lipsită de farmec. Coerența unei fabule dramatice e păstrată doar în elementaritatea ei, teza textului (datoria oamenilor de a ieși cu căldură sufletească în întîmpinarea semenilor) străbate vizibil acțiunea, încît reiese limpede că autorul s-a pasionat de cu totul altceva decît de o construcție literară propriu-zisă. L-au pasionat caracterele. Observația morală la nivelul personajului, investirea lui cu atribute psihologice precise, manifestarea directă a personalității — iată tot atîtea intenții realizate ale autorului. Cît privește formula dramaturgică, ea nu este insolită. Un spațiu oarecare (aici, o stație de benzină pe o șosea) este locul de adunare, intenționată sau întîmplătoare, a unor oameni pe care destinul îi înlanțuie o clipă, îi constrînge să se exprime, pentru ca, apoi, să-i risipească — cu cîștig moral pentru cei mai mulți — la rosturile lor.

Majoritatea personajelor din benzinărie sînt animate de dorința, viu exprimată, de a se realiza moral, de a întîmpina „undeva, o lumină”, adică de a spera, îndreptățit, în ideal, în împlinirea lui, dată fiecărui om curat sufletește. Ben, băiatul lovit nedrept în cariera ce se anunța strălucită, Silvia, fata debusolată, doctorita, cu elanurile patetice ale începutului de drum, Gică Rimboacă, ascunzînd sub limbajul argotic o umanitate profundă, au în comun sensibilitatea pentru „lumina” ce trebuie să se aprindă, vestin-

du-liman vizat. Liman pentru care luptă, pentru care se păstrează oameni întregi, pentru care ajută și riscă.

Spectatorului i se oferă, așadar, mai puțin o „piesă“, ci o suită de chipuri morale dezinvolt gândite. Cum portretul scenic este un bun exercițiu pentru dezvoltarea unui puternic conflict, găsim justificată dorința lui Doru Moțoc, de a lucra întâi, atent, personajul, rezervând viitorului construcțiile scenice substanțiale.

E ceea ce a înțeles deplin și regizorul Valeriu Moisescu. În majoritate, actorii aleși de el au predispoziție pentru portret, sondând cu pasiune tipologiile. Virgil Ogășanu înfățișează tristețea reținută a fostului medicinist, „autoexilat“ la stația PECO, pentru calmare sufletească și contemplație. Speranța sa înflorește ori de câte ori simte în interlocutor avânturi nobile. Ogășanu conferă personajului chiar o predispoziție lirică, jucându-i cu finețe însingurările și elanurile, manifestate alternativ, proprii omului ce se caută. Silvia Valeriei Ogășanu e un personaj destul de schematic, pe care acțiția îl parcurește modest, accentuându-i doar stările. Fata care simte primejdia blazării într-o legătură fără orizont caută „iubirea“, după formula cunoscută a intuiției, transformată, după două acte, în certitudine. Realizat din câteva linii ferme este portretul doctoriței, cu ideal atins, acționând în spiritul nobilei misiuni. Luminița Gheorghiu a făcut exact ceea ce trebuie. Mircea Diaconu este, cu siguranță, revelația spectacolului. Agentul de circulație Sandu Crăcană, tip savuros de om robust, cu automatisme necesare într-o meserie a vigilenței, are candorile omului de la țară și un fond puternic de bunătate. Actorul l-a portretizat cu virtuozitate stilistică. Ștefan Bănică a fost distribuit într-un rol obișnuit pentru el — o pușlama simpatică, cu durități, dar, cu tot aerul bufon al comportării, și cu lirism, gata de sacrificiu. Siguranța lui Bănică în jocul unui asemenea tip de eroi place, cu îndreptățire. Un „necunoscut“, pus și el în situația de a acționa, alături de ceilalți, pentru salvarea unui om, lasă să se întrevadă identitatea unui încercat activist de partid, cu un copleșitor fond de umanitate, încălzind, pur și simplu, sufletele celor din jur. Este, după personajul Crăcană, o altă reușită portretistică a piesei, la care a contribuit și actorul George Oancea. O noștră turistă nemptoică joacă Mihaela Juvara, redându-i, cu subtilitate, emoția în fața nenorocirii. Un cinic, carierist prin vocație, a intruchipat Ștefan Velnicu.

Cu toate aceste personaje, cu toți acești actori, buni, Valeriu Moisescu a lucrat atent, preocupat, cum spuneam, să le precizeze scenic identitățile. Scenografia lui Helmut Stürmer (interiorul stației PECO) este de strictă funcționalitate. Exprimare alert, într-o limbă îngrijită, cu simplitate ce înfapt, personajele lui Doru Moțoc dovedesc că autorul lor înțelege matur oamenii și viața. Așteptăm cu

Virgil Ogășanu (Benedict Preda), Ștefan Bănică (Gică Rimboacă) și Mircea Diaconu (Sandu Crăcană)

justificat interes construcția dramatică, de tensionată coeziune, pe care, sigur, Doru Moțoc poate s-o realizeze.

Ionuț Niculescu

TEATRUL EVREIESC DE STAT

ȘOMAJ FĂRĂ RASĂ

după Alexandru Sahia

În deceniul al patrulea — nuvela lui Sahia e scrisă în 1936 — maladiile cronice ale societății capitaliste treceau printr-o fază de activizare; printre ele, șomajul lua o formă acută, evoluția lui lentă, subreptică, prezentând acum aspecte pe cât de tragice, pe atât de spectaculoase. Grefate și pe fondul diversității antisemite, manifestările paroxistice ale fenomenului, duse pînă la cazurile-limită, nu se putea să nu-l solicite pe condeierul militant care a fost redactorul „Bluzelor al-